

IZHAJA VSAKI DAN

tudi ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. jutraj.
Posamične štev. se prodajajo po 3 nvč. (6 stot.) v mnogih
tobakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, St. Petru,
Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdov-
ščini, Dornbergu itd. Zastarele štev. po 5 nvč. (10 stot.).
OGLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1
kolone. CENE: Trgovinske in obrtne oglase po 8 st. mm,
osmrtnice, zahvale, poslanice, oglase denarnih zavodov po
20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka
nadlajna vrsta K 2. Mali oglasi po 3 stot. beseda, naj-
manj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelek uprave
„Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

NAROČNINA ZNAŠA

za vse leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na na-
ročbe brez dopolne naročnine, se uprava ne ozira.
Naročnina na nedeljsko izdanje „EDINOSTI“ stane: celo-
letno K 5-20, pol leta 2-60
Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefranko-
vana pisma se ne sprejemajo in rokopisi se ne vračajo.
Naročnino, oglašje in reklamacije je pošiljati na upravo lista.
UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 18 (Narodni dom)
Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik
konsorcij lista „Edinost“. — Natisnila tiskarna konsorcija
lista „Edinost“ v Trstu, ul. Giorgio Galatti št. 18.
Poštno-hranilnični račun št. 841-652. TELEFON št. 11-57.

BRZOJAVNE VESTI

Deželnozborske volitve v Istri.

KOPER 25. Na današnji deželno-
zborski volitvi so dobili: Pangerc 2848
glasov, Šisković 706, Štrajn 219, Stranj
212, Bartolič 551, razcepljenih glasov 75.
— Izid volitev v Jalšanah in Marezigah
neznan.

PODGRAD 25. Sekcija Podgrad:
Pangerc 280 glasov, sekcija Pregarije:
Pangerc 120, sekcija Materija: Pangerc
353, Šisković 17, Vatovec 13 glasov.

KOZINA 25. V Klancu dobil Pan-
gerc 295, Šisković 2 glasa.

DOLINA 25. V Dolini dobil Pangerc
547 glasov, Šisković 111, Jakob Štrajn
102, Jakob Štrajn 63, razcepljenih 36
glasov.

ROČ 25. Flego dobil v Roču 282
glasov, nasprotna dva glasa.

PAZIN 25. Kurelić dobil doslej 4237
glasov, nasprotnih glasov 653, izidi iz ne-
katerih krajev še manjkajo.

Zahteve Nemcev na Češkem.

PRAGA 25. Včeraj popoldne je
imelo predstojništvo zveze nemških dežel-
nozborskih poslancev pod predsedstvom
načelnika g. dr. Eppingerja svojo prvo
sejo odkar je bil deželni zbor odgojen.
Seje so se udeležili vsi člani predstojništva.
Zadnji občni shod zveze je predstojništvu
nalozil, naj določi narodno-politične zahteve
Nemcev na Češkem. Izpolnjevanje ta nalog
je predsedništvo včeraj najprej sklenilo, te
zahteve združiti v 7 točkah in sicer: 1.
Sprememba deželnega reda in deželnozbors-
skega volilnega reda; 2. jezikovna upo-
raba pri avtonomnih oblastih; 3. jezikovna
uporaba pri državnih oblastih; 4. pravno
razmerje minoritetnih šol; 5. narodnostna
razdelitev deželnega odbora; 6. narodna
razdelitev upravnih okrajev in 7. ustano-
vitev okrožnih oblasti in okrožni zastopstev.

Dijaki nemiri v Pragi.

PRAGA 25. Danes predpoludne je
bilo na Prikopih zbranih več tisoč oseb.
Po Prikopih se je pol ure gori in doli
sprehajalo tudi 44 nemških dijakov. Na
poziv straže se je večina dijakov med go-
stom kordonom redarjev podala v vežo ka-
zina, da se tako prepreči konflikt z mno-
žico. Ob vhodu v kazin je prišlo med
dijaki, ki so silili, in med policijo do
spopada, več redarjev in dva dijaka sta
bila ranjena. Občinstvo je hotelo pretrgati
kordon, med tem so pa zaprli vrata kazina.
Manifestacijski obhod čeških dijakov se je
izvršil mirno. Popoldne sta bila dva nem-
ška dijaka napadena, policijski uradnik, ki
je interveniral, je bil tudi napaden. Enega

napadalcev je uradnik aretiral. Redarji in
orožniki so bili pripravljeni. Zvečer je
bil mir.

Ladija ponesrečila.

ZADAR 25. Pristaniška agencija je
brzojavila v Trst, da je v Trst namenjena
in tržaški luki pripadajoča ladija „Emma“
pri svetilniku v Rozamki zadela na prod.
Ni še znano, koliko da je škode. Posadka
se je rešila.

Obsojen na smrt.

ZAGREB 25. Ivan Svetec, ki je 2.
septembra t. l. v Ilici umoril soprogo dra-
guljarja Lavriča ter ugrabil več dragocen-
nih predmetov, je bil včeraj obsojen na
smrt.

Aretirani teroristi.

PETROGRAD 25. Dne 22. po noči
je bilo tukaj aretiranih 25 oseb, ki so
osumljene, da pripadajo bojni organizaciji
socijalno-revolucionarni stranki. Veliko za-
logo revolucionarnih spisov so našli v
armenski cerkveni hiši. Po daljšem času
se vidi zopet kozaške patrulje po ulicah.

„Novoje Vremja“ proti starejšim zastopnikom
Rusije v inozemstvu.

PETROGRAD 25. „Novoje Vremja“
se poteguje za to, da se razun kneza Uru-
sova, ki je že prošil za umirovljenje, na-
domestijo z novimi močmi tudi grof Osten-
Sacken, Nelidov, Sinovjev in Cassini.

Srbija.

ČARIGRAD 25. Novaković in Ne-
nadović sta danes obiskala velikega ve-
zirja.

Črnagora.

CETINJE 25. V včeraj po noči je
prispel semkaj angleški diplomatični po-
slovodja Oreilly, ki je bil popoldne pri
knezu Nikoli v daljši avdijenci. Zvečer je
velika množica ljudi, ki so nosili črnogor-
ske, srbske in angleške zastave, priredila
pred stanovanje Oreilly-ja manifestacije
Angleški.

Krečansko vprašanje.

ATENE 25. Glasom poročil s Krete
so [zaščitne velevlasti sklenile, predložiti
krečansko vprašanje v odločitev medna-
rodni konferenci, ako se ista sestane.

Kuga.

LIZBONA 25. Črna kuga se v Ter-
ceiri na Azovskih otokih razširja. Na dan
umre po 7 oseb.

Hrvatska.

Skupni proračun in madjarizacija.

Sobotni „Pokret“ javlja, da skupni
proračun za leto 1909 ima 360.000 kron
namenjenih za madjarizacijo v Hrvatski.
Med drugim da je 80.000 kron za razšir-

jelko (božično drevo), topili vosek, vlivali
svinec in na karte vedeževali, a enega še
nismo storili, kar se je pri nas v prejšnjih
časih redno vršilo.

Ako se je sešla družba ob ognju,
kakor sedaj tu na primer, bila je navada,
da je vsakdo moral pripovedovati kaj izvan-
redno čudnega. Pripovedalo se je včasih
kaj takega, da so se poslušalcem kar lasje
ježili na glavah. Ali bi ne bilo dobro, tudi
pri nocojšnji priliki poseči nekoliko po sta-
rih lepih običajih? Kaj mislite?

Ta predlog so vsi vsprejeli.

„Poslušati sem pripravljen, če je treba
tudi vso noč“, reče eden izmed gostov,
ali kdo bo pripovedoval?

„Vsi, reče vlastelin z zapovedujočim
glasom, „vsi po vrsti; vsak naj se nekoliko
uglobi v svoj spomin, in prav gotovo najde
snov za pripovedovanje.“

In v resnici, nobeden izmed gostov ni
bil v zadregi, vsak je znal povedati kaj
zanimivega in zabavnega ali iz svojega
lastnega življenja, ali pa iz življenja kakega
znanca ali sorodnika.

Pripovedovanje se je toraj pričelo;
povest se je vrstila za povestjo, dogodek
za dogodkom, eden bolj čuden od drugega.

jenje madjarske šole v Brodu, 50.000 kron
za šolo v Našicah, 40.000 v Mitrovici,
50.000 v Vinkovcih. V Pešti se zgradi in-
ternat za deco železničarjev, a za madjar-
sko gimnazijo v Osijeku je predlagano
250.000 kron.

Javni shod
polit. društva „Edinost“
dne 25. oktobra 1908.

Ob jako častni udeležbi je otvoril to
zborovanje predsednik pol. društva „E-
dinost“ dr. Rybář, pojasnivši v kratkem
govoru namen današnjemu shodu. Sedanji
volilni red za tržaški mestni svet je že
nad 50 let v veljavi. Vedno se je prote-
stiralo proti temu zastarelemu volilnemu
redu radi krivic, ki jih je delal izlasti
revnejšim slojem. Ti so pač morali nositi
bremena, niso pa imeli v mestnem zboru
nikakega zastopstva. Vse je torej klicalo
po reformi, ki naj bi našo volilno pravico
postavila na širšo podlago. Vse stranke
so silile na to, samo vladajoča italijanska
stranka ni nič občutila take potrebe, mar-
več je skušala vse možno, da bi tako
reformo zavlačevala ali celo preprečila.
Slednjič pa je prišla vlada se svojim na-
črtom in gospodovalna stranka je bila
prisiljena resno baviti se s tem vprašanjem
in konečno je prišlo do te reforme. Odslej
torej ne bomo več volili na podlagi sta-
tuta od l. 1850, ampak po novem zakonu.
S tem zakonom ste zadobili vsi volilno
pravico. Sedaj je marsikaj predrugačeno
in ne le glede subjektivne volilne pravice,
ampak tudi glede razvrščenja volilcev po
razredih in okrajih.

Volilna pravica je ena največjih poli-
tičnih pravic. Zato se moramo pravočasno
dobro pripraviti, da nas dogodki ne izne-
nadijo. Mi Slovenci bomo imeli najtežavneje
stališče in najtežje delo. Italijanska stranka
se brzkone spusti v borbo le v prvih 3
mestnih razredih. V okolico si menda ne
bodo upali več, a IV. mestni volilni raz-
red prepuste brzkone socijalni demokraciji.
Ali tudi ta se v mestu brzkone omeji na
dva razreda: IV. in II. Druge eventualne
politične struje prihajajo le malo v poštev
in gotovo omeje svoje delo le na posa-
mične razrede. Mi pa moramo svojo borbo
čim bolj razširiti, ker se ne smemo omejevati
le na okolico, ampak se moramo tudi v mestu
čim najbolj uveljaviti!! (Vsestransko in
burno pritrdjevanje).

Na to je podelil predsednik besedo
g. dru Slaviku, da poroča o novem
volilnem redu.

Polnoč je že davno minula, ko pride
vrsta na mladega inženjerja.

„Dvolite gospoda, tudi jaz imam pri-
povedovati neki jako zanimiv slučaj,“ reče
in se pomakne nekoliko bliže k ognju.

„Prigodilo se je, tega ni davno. Jaz
sem nastopil svojo službo, temu bo kaka
štiri leta sem, pod glavnim inženjerjem
Krauze. Bil sem z njim v dobrih odnosih,
in v njegovi hiši sem bil kakor doma. On
je bil takrat pomočnik načelnika inženjer-
skega kora v eni južnih gubernij.

To vam je bil jako izobražen mož,
specijalist in poznavalec svoje stroke. No,
jaz sem prišel pozneje v navskrižje z njim
v neki zadevi. Zadnji dve leti pred smrtjo
se je začel bati vode. In to se mi je zdelo
tem bolj čudno o njem, ker je bil ta človek
drugače možat, odločen, hladnokrven. Pri
poslednji rusko-turški vojski se je udeležil
priprav za prehod ruskih čet čez Donavo,
za kar je dosegel celo odlikovanje.

On je bil znamenit jezdec; ročno in
naglo je zasedel najbolj zdivjanega konja
iz konjske črede na stepi.

Če pa se je imel prepeljati s čolnom
čez reko, katera je bila komaj globoka,
kakor se navadno reče „do kolen“, ni se

Govornik je najprej podal v velikih
potezah historijat našega volilnega reda
in je potem črtal boje zadnjih let ob na-
črtih te volilne reforme. Povdarjal je, da
si je vse želelo spremembe, le ne gospodo-
valna stranka, ker jej je prejšnji volilni
red zagotavljal gospodstvo. Ali tudi po-
tem, ko je bila prisiljena v to, ni mislila
reformirati, ampak se je le delala tako.
Prvi načrt, ki ga je predložila, je bil tak,
da sploh ni bilo misliti na sankcijo. Ho-
teli so uvesti splošno volilno pravico, ali
na podlagi ene same liste za mesto
in okolico. V prvo vlada principijelno
noče privoliti v splošno volilno pravico
za deželne zbore; volitev na eno listo pa
bi bilo nekaj tako gorostasnega, da vlada
nikakor ni mogla pritrčiti temu načrtu.

Drugi načrt, ki ga je gospodovalna
stranka predložila, je bil sicer nekoliko
bolj podoben vol. redu, ali za nas je bil
nevsprejemljiv in naši poslanci so se mu
odločno uprli celo z obstrukcijo, ob kateri
se je prvokrat razlegala slovenska beseda
v mestnem svetu. Odločni nastop naših je
imel popoien vspeh: načrt ni bil predlo-
žen v sankcijo in je potem vlada sama
prišla se svojim načrtom in na podlagi
tega načrta se je sklenil novi volilni zakon.

Tu je govornik na obsežno poročal o
razvoju pogajanj.

Ko je vlada predložila načrt, so Ita-
lijani sprevideli, da stvar postaja resna in
postali so drugačni. Sami so predlagali,
naj v komisijo prideta dva Slovenca. Iz-
voljena sta bila dr. Rybář in dr. Slavik.
S tem so nas prvokrat priznali za sodo-
delujoči faktor, s katerim treba računati.
Pričela so dolga pogajanja, pri katerih je
šlo zlasti za število mandatov, ki se naj
jih prisodi okolici, o izločenju davčnih
občin Čarbola, Kjadin, Škorklja in Greta
iz okolice (poslednja je potem ostala pri
okolici) in o zastopu v delegaciji. Konečno
je bil dosežen kompromis in volilna re-
forma je bila sprejeta od deželnega zbora
in cesar jo je že sankcioniral.

Tu je govornik podrobno razpravljaj
o novem volilnem redu in razlagal pogla-
vitne točke istega.

Opozarjamo, da smo svoječasno po-
dali v našem listu (in sicer v letošnjih št.
163—167) natančen posnetek iz volilnega
reda. Podrobno razlago volilnega zakona
podamo tudi, ko se bomo nahajali v vo-
lilnem gibanju. Morda ni odveč, ako tu iz
govora d. ra Slavika reasumiramo v iztoč-
nicah značilne točke novega volilnega
zakona.

Trst z okolico vred voli 80 deželnih
poslancev oziroma mestnih svetovalcev na
štiri leta. Mesto je razdeljeno v 6 volilnih

hotel prepeljati čez po nobeni ceni, četudi
mu je bilo drugače treba obhoditi pet vrst
okoli do mosta.

Pripovedovali so tudi o njem, da kadar
mu je bilo službeno potovati s parnikom
po reki, da ogleda pristanišče ali čiščenje
reke na plitvinah, ni tega opravil nikoli
osebno, ampak vselej izročil ta posel svo-
jemu pomočniku.

Nekoč nisem več mogel zadrževati
svoje radnovednosti in vprašal sem ga v
prijateljskem razgovoru po vzroku te, men-
nerazumljive bojazni.

Sprva se je nekako obostavljaj, a po-
tem mi je vendar odkrito povedal neki
izvanredno čuden slučaj iz svojega življenja.

Pravil mi je, da je prišel pred kakimi
štirimi leti s svojim znancom v čudno do-
tiko z neko vedeževalko v okolici petro-
grajski.

Stvar je bila namreč taka: Njemu je
bilo naročeno ogledati pristavo v Lesnem,
ker jo je namerjal nekdo kupiti. V nižjih
prostorih tega poslopja pa je bivala vede-
ževalka, inženjer in njegov prijatelj sta o
tej priliki došla v njeno stanovanje pod
pretvezo, da bi jima vedeževala, v resnici
pa zato, da bi videla prostore, kateri spa-

PODLISTEK.

Vedeževalka.

(Povest; ruski spisal A. K. Lebedev)

Poslovenil Al. B.—c.

Naša znanca sta zasukala govorico na
druge stvari, toda njiju razgovor je pogrešal
nekake notranje zveze. Govorila sta nekako
prisiljeno. Zivahno razpoloženje duha je
izginilo obema, in ko sta dospela do go-
stilne, kjer je bival Nesvetovič, sta se prav
nakratko in malobesedno poslovila in se
raščla. Preteklo je nekaj čez tri leta.

Na večer enega božičnih praznikov
se je zbrala maloštevilna družba vlastelinov
in nekaj prijateljev iz mesta v hiši Nesve-
tovičevi. Neprisiljeno veselje je oživljalo to
malo družbo v udobnem stanovanju dobro-
dušnega gostitelja.

Po bogatej večerji se je preselila vsa
družba v družinsko sobo in se prestodušno
razgovarjala poleg dobro zakurjenega ka-
mina.

„Gospoda“, izpregovori prileten vla-
stelin, obračaje se k veseli družbi „letošnje
praznike smo praznovali, kakor je navada
po starem, ruskem običaju. Prižigali smo

Okraj: St. Vid, Staro Mesto, Novo Mesto, Nova Barjera s Škorkljo, Stara Barjera z Kjadinom, Sv. Jakob z Zgornjo Kjarbolo. — Okolica je razdeljena v tri okraje: I. Škedenj in Sv. Marija Magd. zg., II. Rocol, Lonjer, Verdela in Kolonja in III. ostali del okolice (brez onih okrajev, ki so pritegnjeni k mestnim okrajem).

Mesto je razdeljeno v 4 volilni razrede po 16 mandatov in v volilni razred trgovske zbornice s 4 mandati. Okolica v dva razreda, od katerih ima prvi osem in drugi štiri kandidate.

Število mandatov vsakega volilnega razreda se potem od volitve do volitve razdeli med posamične volilne okraje razmerno po številu volilcev v dotičnem okraju, kakoršnje je razvidno iz volilnih list.

Glede pripadnosti k prvim trem privilegovanim volilnim razredom odločuje cenzus; v IV. vol. imajo za volilno pravico vsi avstrijski državljani, ki so dovršili 24. leto, stanujejo 3 leta v Trstu in nimajo že volilne pravice v kakem prejšnjem volilnem razredu. Važno je dalje za nas, da imajo državni uradniki volilno pravico v II. razredu »Cittadini«, katere je poprej fabricirala vladajoča večina za majoriziranje, zginejo počasi iz pozorišča, kajti v III. razredu bodo imeli volilno pravico le oni, ki so bili imenovani do l. 1907.

Prvim trem mestnim volilnim razredom skupaj odgovarja v okolici prvi, četrtemu mestnem pa odgovarja drugi okoličanski razred. Voli se direktno. Ob enem je vpeljana volilna dolžnost: vsak mora voliti. Izvoljen je oni, ki dobi absolutno večino.

Govornik je nadalje natančno pojasnjeval volilno postopanje, pri katerem je zlasti za nas važno, da toliko glede izdajanja legitimacij kolikor glede volilnih komisij je storjen konec dosedanjim volilnim sleparijam.

Velikanske važnosti pa je za nas, da bodo okoličanski zastopniki odpošiljali odsele v delegacijo ali, kakor se sedaj imenuje, v občinski odbor z člana.

Konečno je govornik po svoji temeljiti razlagi reasumiral pomen novega volilnega reda. Volilna pravica se je razširila in demokratizirala. Autonomija mestnega sveta, ki je bila tudi zlorabljena, je skrčena. Številno razmerje med okoličanskimi in mestnimi mandati se je spremenilo prvim v prilog. Slovenci pa sedaj lahko pridejo tudi v kakem mestnem volilnem okraju v ožje volitve. Uvažuje nadalje, da so okoličanski mandati po izločitvi večinoma laških davčnih občin, Čarbole, Kjadina in Škorklja, postali nam bolj sigurni da bomo kolikor možno varovani pred volilnim sleparijam in slednjič, da dobimo dva zastopnika v delegaciji, potem smemo zares biti zadovoljni z novim volilnim zakonom.

Isti znači napredek za nas, približanje k našemu cilju. Ne smemo obupavati; veliko stvari smo že dosegli in smemo nadejno zreti v bodočnost.

Po dr. Slaviku je govoril dr. Rybář. Njegov bolj programatični govor prinesemo jutri posebej.

dajo k pristavi. In vedeževalka je pogledala inženjeru na dlan in mu je prerokovala, da bo premeščen v službi, da bo ne pričakovano podedoval, da bo imel neko neprijetnost v službi in slednjič, da umrje v vodi. «Vse, kar je bilo do sem prerokovanega», zatrjeval mi je, izpolnilo se je z nenavadno natančnostjo. Krauze je bil službeno premeščen iz Peterburga na jug. Čez leto dni dobi nenadoma povabilo, da se javi na sodniji zaradi malenkostne dedščine, katero mu je zapustila daljna sorodnica, katero je bil on že zdravna pozabil.

Slednič se mu je v januarju tekočega leta pripetila v službi neka neprijetnost. Tu vam moram omeniti, da se ob koncu vsakega leta sestavlja letno poročilo o izvršenih delih, izdanem denarju, o novih podjetjih i. t. d. Torej slično poročilo je pozabil podpisati Krauze, morda slučajno ali morda iz nerazumljive ratresenosti. Razume se, da so mu poročilo takoj vrnili s pikro opombo, da taki važni dokumenti morajo biti vsekdar potrjeni s podpisom.

Vse to je njega tako porazilo, da je od tega časa brezpogojno veroval v resničnost vedeževanja.

Vesti iz Goriške.

Tabor na Veliki Otavi, ki se je imel vsiti včeraj, je vsled slabega vremena odpadel. Tabor se je preložil na spomlad.

Vesti iz Istre.

Tuji v Opatiji. Od 1. septembra 1908 do 21. oktobra 1908 je obiskalo Opatijo 5041 oseb. Od 15. do 21. oktobra je na novo došlo 446 oseb. Dne 21. oktobra 1908 je bilo navzočih 1540 oseb.

Vesti iz Kranjske.

Lokalna železnica Ljubljana državna železnica, postaja Sv. Lucija-Tolmin poleg postranske proge Spodnja Idrija v mesto Idrija. C. kr. železniško ministerstvo je konsorciju za gradnjo lokalne železnice iz Ljubljane drž. kol. preko Žirov in Spod. Idrije v Sv. Lucijo-Tolmin v Ljubljani dal dovoljenje za tehnična predela za normalno-tirno lokalno železnico iz Ljubljane drž. kolodvor proge Tržič-Ljubljana c. kr. drž. železnic preko Dravlj. Dolenja vas pri Polhovem gradcu, Horpila, Smrečja, Žirov in Spodnje Idrije k postaji Sv. Lucija-Tolmin proge Jesenice-Trst drž. železnic s postransko progo iz Spodnje Idrije k mestu Idriji v smislu obstoječih pravil za dobo enega leta.

Dnevne vesti.

Nove muzikalije. Slavni skladatelj slovenske himne »Naprej zastava Slave« g. Davorin Jenko je izdal na lastne stroške »18 slovenskih pesmi« za moški in mešan zbor, za eden glas, dva glasova in klavir. Cena K 4.— s poštnino 20 vinarjev več. Dobijo se v »Glasbeni Matici« in pri knjigotrčih. Priporočamo prav toplo slovenskim pevskim zborom to najnovejšo zbirko.

Na zadnjem občnem zboru akad. društva »Tabora« v Gradcu je bil izvoljen sledeči odbor: iur. Korun Milan, predsednik; tehn. Hrovat Vekoslav, podpredsednik; iur. Sorn Fran, tajnik; tehn. Miklič Matko, blagajnik; phil. Frankovič Vladimir, knjižničar; med. Brezovnik Mirko, gospodar; iur. Božič Jakob in phil. Mlakar Ljudevit, namestnika; tehn. Fischer Franc, med. Schober Rado in iur. Zorjan Matko, pregledniki.

Smešnica. Tujec: Jaz sem ališal, da je z vaše plašine prav lepo gledati, kadar solnce vzhaja. Kdaj pa vzhaja pri vas solnce? — Kmet: navadno zjutraj.

Koledar in vreme. — Danes: Demitrij muč. — Jutri: Sabina muč. — Temperatura včeraj ob 2. uri popoldne + 12 Cels. — Vreme včeraj: oblačno, deževno in veter.

Naše gledališče.

Sinočnja predstava »Debor« se je vršila ob precejšnji vdeležbi. Občinstvo je radostno pozdravilo na odru milega gosta g. Danila, ki je v zadnjem trenutku radi indispozicije g. Viktorja prevzel vlogo Jožefa. Gospa Danilova je v naslovni vlogi vzbujala splošno občudovanje. Kritiko prinesemo jutri.

Društvene vesti.

PEVSKO DRUŠTVO »ZARJA« v Rojanu uprizori v nedeljo dne 1. novembra (na dan vseh Syetih), šaloigro v petih dejanjih »Mlinar in njegova hči«. Začetek točno ob 6. uri zvečer. Vstopnina 60 st., Sedeži 40 st. Predstava se vrši v dvorani »Konsumnega društva« v Rojanu.

Giesbenemu društvu »Trst« je daroval gosp. Anton Podbršček z kroni z geslom: Vstrajno naprej! Srčna hvala!

Razne vesti.

Največi parnik na Oceanu. V Belfastu so pričeli graditi parnik za »White Star« progo, ki nadkrili v veličini vse dosedanje

TOVARNA POHIŠTVA

Aleksand. Levi Minzi

Trst — ulica della Zesa št. 46.

Zaloga:

Piazza Rosario šte. 1.
Ulica Lazzaretto vecchio šte. 36.

Trajna zaloga pohištva:
ulica della Sania šte. 14

Pisarna:

ulica Lazzaretto vecchio šte. 36

Katalogi, načrti in proračuni na zahtevo.

Telefon: 6-70; 6-58. (Za informacije vprašati 6-70).

Mirodilnica

Costantino Nussa

Trst, ulica Molin grande 38

Droge, barve, pokost, petrolej, čopiči, ščetke, mila, parfumi itd. itd. Zaloga šip in steklenin.

Čitajte „Edinost“

Vinski cvet (špirit): na debelo

Bakof & Möller - Trst

Trikrat rektificirani 95% v sodih vsake količine. Denaturirani 90% v izvornih sodih.

Lastna tvornica sodov.

Tvrška ustanovljena 1837.

GOSTILNA

„All' antica Pompei“

TRST

Piazza Carlo Goldoni 4

Ulica Giosue Carducci 5

Izvrstna kuhinja italijanska in nemška. Pristno vino.

VELIKA ZALOGA

furlanskih jajc

vedno svežih.

Najfineje alpsko čajno maslo znamka 2 zvezdi. — Dnevni dohod. — Sir in slanina. — Specijaliteta »LIPTAUER«. Postrežba na dom. Cene zmerno. — Prodaja na drobno in debelo.

Rodolfo Contro, ulica delle Acque 5.

R. Gasperini - Trst

Telefon 1974. — Spediter — Telefon 1974

Prevozno podjetje

c. kr. avstrijskih državnih železnic. Sprejme razcarinjanje kakoršnegasibodi blaga iz mitnic, dostavljanje na dom, pošiljatve, potega kovčegov. Najdogovornejše cene.

Jesenska in zimska sezona!

V dobroznani prodajalnici

Maccari & Pross

TRST, ulica Malcanton št. 9

dobi se velika izbira

črnega in barvanoega mdernege blaga za moške obleke po cenah, da se ni bati konkurence.

Specijaliteta:

pana in blaga za moške obleke. Trpežno barvano blago iz bombaževine za delavce.

Zaloga olja, vina in testenin

L. Fragiacomio

Trst, ulica Giov. Bocaccio 14.

Prodaja olja na debelo. Brezplačno dostavljanje na dom. Pristno oljčno in bombaževno olje v vazah od 5. do 10 litrov.

Istrsko vino prve vrste in burgundec v steklenicah od 10 do 15 litrov in v sodčkih od 30 litrov naprej.

Napoljske testenine vsake oblike od 5 do 10 kilogramov naprej se priporoča konsumentom.

Dunajska

česalka -

A. Bergant

Trst, via della Zonta 5, I. nadstr.

Česalka za valovito lasi. Negovalka za roke. Se priporoča cenjenim gospem.

Cesare Levi urar in zlatar

TRST -- KORZO št. 41

naznanja vsem svojim cenjenim klientom, da je odprl novo prodajalnico (blizu stare). Danes ima v zalogi veliko izbero novih zlatih, srebrnih, niklastih jeklenih ur itd. za moške in ženske. Tudi ima veliko izbero zlatanine, kakor n. pr. dolge zlate verziče, prstane z dijamanti ali brez istih. Specijaliteta prstani iz novega zlata, moderno izdelani in po zmernih cenah

Zdravnik in ranocelnik

Dr. Dinko Tecilazić

specijalist

ZA OTROŠKE BOLEZNI

v ulici Stadlon 6. I. n. Telefon 18, IV

(gledal. Fenice)

ter ordinira od 2 do 3. ure popoldne.

Direktni dovoz štajerskih kokosi in ajc. Specijaliteta: Graške Poulards. Cene dogovorne. — Postrežba na dom. Ulica Campanile št. 15.

Tovarna pneomatikov „Antiderapant“

iz usnja in gumija obloženih z jeklenimi žebliji patentovanega sistema A. GARÇONNET & R. VEZIEL 11 Rue de Paris, Clichy (Seine). Posebne poprave „Antiderapant-ov pneomatikov“ in sapnih črev vsake znamke. Delo natančno in zjamčeno.

Podružnica v Trstu ulica S. Lazzaro št. 16.

GLAVNI ZASTOPNIK ZA TRST IN PRIMORSKO tvrdke Dunlop Pneumatic Tyre & Co. Pnevmaniki za automobile in motore.

Tržaški grafični zavod

Trst, Piazza della Borsa 13. — Telef. 742

Najnatančneje izdelovanje

pečatov iz kautchouha.

ZALOGA klešč za svinec, utiski v suho, numeratorji.

— Lastna mehanična delavnica. —

CENE JAKO ZMERNE. — Dela izvršena tehnično natanjko.

DOBIVA SE V VSEH LEKARNAH.

Najvspešneje sredstvo proti

DOBIVA SE V VSEH LEKARNAH.

revmatizmu in protinu

je TEKOČINA GODINA

prirejena v Trstu Rafaela Godina, lekarna „Alla Madonna della Salute“ pri od lekarnarjev: sv. Jakoba in Josipa Godina, lekarna „All' Jgea“ Farneto 4

Steklenica stane K 1.40. Iz Trsta se ne odpošilja manje od 4 steklenic proti pošt. povzetju ali proti anticipatni pošiljati zneska 7 K franko pošt. in zavoj.

parnike. Nova ladja bo dolga 840 čevljev, vsebovala bo 30.000 tonelat, torej za 5000 več nego največja ladja »Cunard-Linie«. Važno je, da se na tej orjaški ladji ne bo pazilo toliko na hitrost vožnje, marveč na skrajne udobnost potnikov. Brzina jej bo 21 morskih milj na uro.

Prorokovanje srbskega kmeta. L. 1868. se je kmet Matija Mihajlovič iz Rakovice nenadoma zamaknil in prorokoval zavraten umor kneza Mihajla, povzdignjen je Srbije v kraljevino, odstop kralja Milana, pridobitev Niša, iznajdba telefona in telefonično zvezo med Belgradom in Nišem in umor kralja Aleksandra. — Nadalje je rekel še to-le: »In sedaj pride drug (kralj), tudi on mora iz dežele in njegovega sina zadene usoda v boju — potem pridejo tujci v deželo...« Mihajlovičovo prorokovanje se je doslej natančno izpolnjevalo; upajmo, da ostane uresničenje zadnjega tragičnega odstavka nesrečni Srbiji prihranjeno!

Nemci kupujejo slovensko posestvo. V Hradskega vasi (Podgolovci) kupujejo Nemci od posestnika g. Franja Anžiča njegovo posestvo, kar se boče tudi zgodilo, ako Slovenci do časa ne preprečijo. Skandalozno bi bilo, ako bi prišla domača slovenska zemlja Nemcem v last.

Žrtve...

Bilo je v vlaku ob prvih popolnovernih urah. Vozil sem se proti Ljubljani štirinajst dni potem... V kupeju je bilo 5 Tržačanov-Slovencev in en trd Nemec, prav iz Rajna, kateremu na čast se je — nemškutarilo... Eden Tržačanov, finančni nadpaznik, vozil se je s svojo ženo v svoj rojstni kraj Ptuj — žalostno proslulo mesto... Drugi, iz Trsta vozeči se, očitno delavskega stanu, bil je namenjen na Zidan most. Hvalil je s posebno vnemo vse možne in nemožne vrline Nemčije ter pihal s tem domišljavemu Prusu na srce. Finančnega nadpaznika soproga, boleha joča na protinu, povzročila je razgovor o tej baje neozdravljivi bolezni, a zaključek je bil, da je vsakdo navzočih hotel to bolezen že imeti in je tožil o njenih nasledkih.

Bolehajoči rod!... Moje misli so švigale naprej — v Ljubljano. Se-li še poznajo sledovi vojaških krogelj?... In krvavi sledi ubogih žrtev?... In bratje — so se li sprijaznili?... E, bolehajo — bolehamo vsi — in neozdravljiva je ta boleha-vost... globoko ukoreninjena — zastarela!... In malodušnost je prihajala... Zadremati sem skušal — a nisem mogel — ošabni tuji glasovi so me motili...

Tam nekje blizu Postojne vstopil je v kupé visok mož, žilavih mišic, orlovim nosom. Trobojni trak se mu je vil preko prs. Pogledal je srepo po nemško govorečih ter hotel sesti.

— Tu ni prostora, idite v drug kupe! — obregnil se je nad njim finančni nadpaznik, ki je hotel imeti rezerviran prostor za svojo ležečo bolešno ženo.

— Ne, tukaj ostanem, plačal sem ravno tako, kakor vi — za sedež!

S tem je bil napovedan besedni boj, ki se je zvršil z vso srditostjo udobnost svoje soproge branečega na eni, in v svoji pravici prikrajanega na drugi strani. Konečno je došel svoj prostor vendar le obdržal s pripombo, da gospa še vedno lahko leži, ako jo je volja. Finančni nadpaznik se je udal v usodo ter dajal svojemu gnjevu odslej duška še v nemško govornih zabavljicah.

Oni delavskega stanu pa je čutil potrebo, da je nežnočuteče živce navzočega Prusa tolažil — z obrekovanjem svojih rojakov-Slovencev! — Das Volk ist hierzulande roh und ungebildet... — Obraz moža s trobojnico se je stemnil kakor oblak ob hudi uri; prodirajoče je pogledal obrekovalca, potem pa odgovoril počasi in pikrim povdarkom:

— Surovi smo, kajpada — zato nas pa streljajo kakor zajce!... Ali pa moramo potem drugačni biti? Vprašanje je le: kedo je bolj surov, oni, ki strelja, ali ta, ki se pušča streljati?...

Nastala je tišina. Z obraza vseh je bilo razločiti učinek teh besedi...

Delavec pa je zopet začel: Ueberhaupt aber sind die mit den dreifarbigten Bändern...

Dovršil ni, kajti v tem trenutku je vstal njegov sosed-Slovenec ter zagrmel nad njim: »Prepovedujem si vsako nadaljno žaljenje našega naroda!«

To je pomagalo. Obrekovalec je utihnil. Oni s trobojnico je hvaležno pogledal svojega somišljenika, dvignil se in odšel iz kupeja. Čez kratko časa pa se je vrnil s klobukom v roki. Oprostite gospoda — začel je — nabiram za uboge žrtve, ki ležijo v bolnišnici v Ljubljani; vsak naj nekoliko doloži...

In vsakdo je dal svoj obolus — celo Nemec... Zgodilo se je čudo: usoda tepanega našega naroda stopila je pred oči vseh in duhovi prej tako ločeni, so se složili v jedni misli: Pomoč žrtvam!...

Nabralo se je nekoliko kron. Hvala priskrben! Svoto izročim skupno z gospodom, ki mi naj tja sledi, postajenačelnistvu v Ljubljani, da jo odda svojemu namenu. Pogledjte vboga dva, ki sta že prestala! Po teh besedah potegne iz žepa razglednico — fotografijo onih dveh nedolžnih žrtev na mrtvaškem odru... Razglednica je šla od rok do rok — solze bolesti in ginjenja so nam prihajale v oči...

Duhova preminulih združila sta mahoma prijateljsko svoje rojake in pričela se je — obsodba nemške surovosti... Nikdo se ni več oziral na rahle živce navzočega Nemca...

Zakaj smo teptani, razdvojeni? Ker smo obzirni in ponižni proti tujcu — a dlakocepeži proti sorojakom!... Moralo je priti do katastrofe — morale so pasti žrtve: to nas je streznilo — nam odprlo oči... Tudi jaz čutim posledice. Zasedujejo me kakor hudodelca! In kaj sem storil? Varoval sem na usodepolni večer svojega sinčka pred brutalnostjo tujca. To je moje hudodelstvo... Sedaj me prijatelji brzojavno obveščajo, da sem ovađen, da me išče orožništvo... Dobro! Grem in se javim sam; ne pustim jim veselja, da bi me gnali kakor navadnega lopova!... Straha nimam pred zakonom; strah me je le za družino. Kdo bo za nje skrbel, ki so dosedaj živeli od žuljev mojih rok...

Nesrečnež je prenehal — solze so se mu udrle... Sočutno smo ga pogledovali. Vlak je vozil počasneje in polagoma obstal. »Laibach—Ljubljana!« — se je zaslislalo... Od rok zakona zasledovani je vstal, ponudivši navzočim roko v slovo, ki so mu jo vsi priskrbeno stiskali...

Nekaj trenutkov potem stopal sem po Ljubljani — težko izkušeni... Zgodaj je še bilo in temno. Tožna jesenska megla je pokrivala mesto in branila pogled na najbližnje predmete. In v tem meglenem ozračju zdelo se mi je, da plavati duši nedolžno ustreljenih...

In zahrepenelo je v meni: prepodita — mučenika — megle, morečo naš rod in napoči naj dan! In nad vajinima grobovama vstani, ozdravljen dolgotrajne bolezni, — složen slovenski rod!...

Dušan Dobršek.

Alojz Povh

zlatar, urar in draguljar

s pridejano delavnico

Trst Via del Rivo št. 26 Trst
Izvršuje vsako popraviljanje žepnih in stenskih ur kakor tudi vsako zlatarsko in draguljarsko delo po najzmernejših cenah.
Jamstvo za dve leti za vsako popraviljanje.
Govori se slovenski.

Velika zaloga vsakovrstnega pohištva

— navadne do najfineje vrste po najnižjih cenah. —

Peter Jeraj

TRST, ulica Vincenzo Bellini št. 13

ter vogal ulice sv. Katarina.

Tvornica dežnikov in solčnikov

GIUS. FERRATA-TRST

Tovarna: ul. Montecucco 13.

Prodajalnica: Corso 36.

Izbera palic za sprehode.

Izvršujejo se poprave in prevlačenja.

Nova prodajalnica zgotovljenih oblek

„Alla Fiducia“

Trst, vogal ul. Arcata in ul. Scorzeria 4

Moške obleke iz finega močnega blaga K 16, 20, 24, 28 in več.

Obleke iz finega blaga za dečke K 10, 12-50, 14-50, 16-50 in 20-.

Obleke za dečke od 3 do 10 let K 4-50, 6-50, 8-50, 10-50.

Površniki dolgi in trpežni K 20, 25 in 30.

z židano podvlako K 40-.

Hlače iz modernega blaga K 4-50, 6-50, 8-50.

Trpežne hlače za delavce, bluže, srajce in spodnje hlače, vse iz dobrega blaga

po zmernih cenah.

Pozor Slovenci!

V dobroznani prodajalnici muških oblek

„Alla Città di Trieste“

: Trst, ulica Giosué Carducci 40 (prej Torrente). :

novi dohodi za jesensko in zimsko sezono. Moške obleke kamgarn barvane in črne. Obleke za otroke in dečke od 3 do 10 let. Velika izbira paletot za moške in dečke. Površniki in jope z ovratnikom astrahan ali zajčavo kožo. Specijaliteta tu in inozemskega blaga ter lastna krojačnica za izdelovanje oblek po meri.

Fužanjaste srajce, hlače iz bombaževine, spodnje hlače, pletenine in druge potrebščine za delavce, po cenah da se ni bati konkurence, samo v dobroznani prodajalnici

ALLA CITTA' DI TRIESTE

Ulica Giosué Carducci št. 40 (ex ulica Torrente)

Govori se slovensko.

Novo pogrebno podjetje

Pisarna in prodajalna Via Vincenzo Bellini št. 13.

Telefon št. 1402 (poleg cerkve sv. Antona Novega) Telefon št. 1402

Zaloga oprave ulica Massimo D'Azeglio št. 18

Priraja pogrebe od najprostejše do najelegantnejše vrste v odprtih, kakor tudi v s kristalom zaprtih vozovih.

Ima bogato zalogo vseh potrebščin za mrljice, kakor: kovinaste in lepo okrašene lesene rakve; čevlje, vence iz umetnih cvetlic, kovine, porcelana in perl.

Bogata zaloga: VOŠČENE SVEČE.

Za slučaj potrebe se uljudno priporočajo

Cene nizke, da se ni bati konkurence.

HENRIK STIBELJ in drugi.

Zaloga svetovnoznane ČEŠKEGA PIVA

delniške tovarne v Č. Budějovicah

(izven dogovora) toliko v sodih kolikor v buteljkah ul. Valdirivo št. 32.

Telefon št. 2201.

SLOVENC! NE ZAMUDITE OBISKATI

Pariške prodajalnice obuvala :: :: ::

(Calzoleria Parigina)

Trst ul. S. Antonio št. 4 (hiša Terni)

kjer najdete vsaki dan nove dohode najlepšega obuvala za gospode, gospé in otroke. Največja eleganca, cene zmerne, blago prve vrste

**Oglase treba naslovljati na
Inseratni oddelek „Edinosti“**